

Summary

CORRECTION OF ANDROGENIC STATUS OF MEN WITH INFERTILITY AND CONCOMITANT METABOLIC SYNDROME AND HIGH INDEX OF BODY MASS

Berezna T. V.

Key words: metabolic syndrome, pathospermia, androgenic status of a man.

The aim of this research was to estimate the influence of the integrated therapy of pathospermia against metabolic syndrome on the dynamics and positive changes in indices of androgenic status, improvement of indices of erectile function and normalization of the psychological state. Among the negative factors contributing to the reproductive health disorders of men excessive and unbalanced diet ranks one of the leading positions and is one of main causes of obesity. Treatment of men with pathospermia and concomitant metabolic syndrome depends on the values of the body mass index, the severity of the general manifestations of metabolic syndrome, its duration, as well as sexual dysfunction. The integrated therapy including human chorionic gonadotropin in order to improve the endocrine functioning of the testicles has resulted in significant health improvement assessed by the questionnaires for determining the androgenic status of men. The questionnaires included in particular the enquirers for detecting androgenic deficiency, the scale for assessing androgens decrease (by Morley), a questionnaire for assessing men's aging symptoms (AMS), scale for evaluating erectile dysfunction severity, Beck Depression Inventory.

УДК: 613:004:616-07

Бєлікова І.В., Костріков А.В. Радченко Н.Р.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна, м. Харків

Сучасна організація охорони здоров'я України, як ніколи раніше, потребує своєчасного отримання повної, достовірної, науково обґрунтованої статистичної інформації. Повноцінний моніторинг стану здоров'я населення дає якісне інформаційне підґрунтя для раціонального управління галуззю. Мета роботи: визначити показники здоров'я населення України, проаналізувати методику збору, зберігання та використання інформації про стан здоров'я населення. Матеріали та методи. У роботі використано статистичні матеріали Державної служби статистики України та Центру медичної статистики МОЗ України, а також методи системного підходу, бібліосемантичний, статистичний. Результати дослідження. Стан здоров'я населення України характеризується як незадовільний, на що вказує низький рівень народжуваності, зростання смертності, а також високий рівень поширеності соціально значущих захворювань. Джерелом інформації щодо реєстрації захворюваності є різного виду облікові документи. Застосування в охороні здоров'я інформаційних технологій покликано вирішити завдання збирання, зберігання, передачу інформації персональної та статистичної. Висновки. Стан здоров'я населення України характеризується як незадовільний. Повна та якісна інформація про стан здоров'я населення є визначальною в плануванні та реалізації політики охорони здоров'я, визначенні обсягів державних гарантій, у вирішенні тактичних і стратегічних завдань реформування охорони здоров'я.

Ключові слова: здоров'я населення, моніторинг, медична статистика, інформаційні технології, електронна картка пацієнта.

Згідно Плану заходів з реалізації Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я на період до 2020 року, який затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України, передбачено створення єдиної електронної системи обміну медичною інформацією.

Країни Європи вже досягли істотного прогресу в розвитку сучасної електронної охорони здоров'я. Практично всі країни Євросоюзу створюють єдині інформаційні сховища, де зберігаються не тільки дані про пацієнтів, але й інші дані, які стосуються охорони здоров'я: про діяльність ЗОЗ (закладів охорони здоров'я), економіку ЗОЗ, медико-демографічні дані, набори класифікаторів та довідників тощо [2;7].

Саме від якості медичної інформації залежить ефективне управління. Основним об'єктом управління в сфері охорони здоров'я є стан здо-

ров'я населення, передусім його чисельність, віковий та статевий склад, показники народжуваності й смертності, а також показники захворюваності та інвалідності [4].

Інформаційне забезпечення охорони здоров'я – надзвичайно складна система, складність якої в останні роки істотно зростає завдяки впровадженню сучасних технологій збору та обробки інформації, і в якій, як і в інших системах подібного рівня, необхідний міждисциплінарний підхід [1].

Сучасна організація охорони здоров'я України, як ніколи раніше, залежить від своєчасного отримання та аналізу повної, достовірної, науково обґрунтованої офіційної статистичної інформації.

Уряд схвалив Концепцію розвитку системи громадського здоров'я, що закладає основу від-

родження профілактичної медицини. Пріоритетом розвитку такої системи є принцип, при якому інтереси здоров'я мають враховуватися в усіх сферах державної політики, що також неможливо без обміну інформацією про фактори, що впливають на стан здоров'я населення [5].

Але відсутність чіткої системи моніторингу як інформаційного підґрунтя впровадження принципово нових, сучасних підходів до планування в системі охорони здоров'я, негативно позначається на розвитку охорони здоров'я [3].

Чимало робіт українських авторів присвячено питанню аналізу стану здоров'я населення та оцінці факторів ризику, але досить мало робіт, які мають раціоналізаторський та системний підхід до цього питання.

Мета роботи

Визначити показники здоров'я населення України, проаналізувати методику збору, зберігання та використання інформації про стан здоров'я населення.

Матеріали та методи

У роботі використано статистичні матеріали Державної служби статистики України та Центру медичної статистики МОЗ України, результати вибіркового дослідження захворюваності та поширеності хвороб серед населення України, а також методи системного підходу, бібліосемантичний, статистичний. Аналіз робіт чисельних авторів свідчить про те, що у випадках, коли мова йде про популяційне здоров'я всього населення і окремих його груп, слід чітко уявляти, що єдиного критерію, по якому можна визначити стан здоров'я населення (наприклад, країни, регіону, міста, райо-

ну), не існує. Але у світовій практиці прийнято використовувати комплексний підхід до визначення поняття «здоров'я» населення. Під ним розуміють умовно статистичне поняття, що характеризується комплексом показників: демографічних; захворюваності; інвалідності; фізичного розвитку; частоти донозологічних станів.

Існує декілька методик збору інформації щодо показників здоров'я населення. Зазвичай вивчення показників захворюваності відбувається за даними звернень до лікувальних закладів, даними медичних оглядів, даними про причини смерті, а також даними спеціально організованих досліджень. Зрозуміло, що кожен з методів має свої переваги та недоліки.

Вивчення захворюваності за методом звернень є найбільш доступним, оскільки всі звертання реєструються при допомозі облікових статистичних документів. Медична звітність, яка ґрунтується на первинній обліковій документації, має загальнодержавну обов'язкову програму збору, накопичування та узагальнення даних. Саме отримані дані є джерелом інформації для аналізу діяльності закладів охорони здоров'я з обов'язковим визначенням недоліків та їх причин.

Результати досліджень та їх обговорення

На сьогодні стан здоров'я населення України характеризується як незадовільний, на що вказує низький рівень народжуваності, зростання смертності, а також високий рівень поширеності соціально значущих захворювань (провідне місце серед яких займають хвороби системи кровообігу).

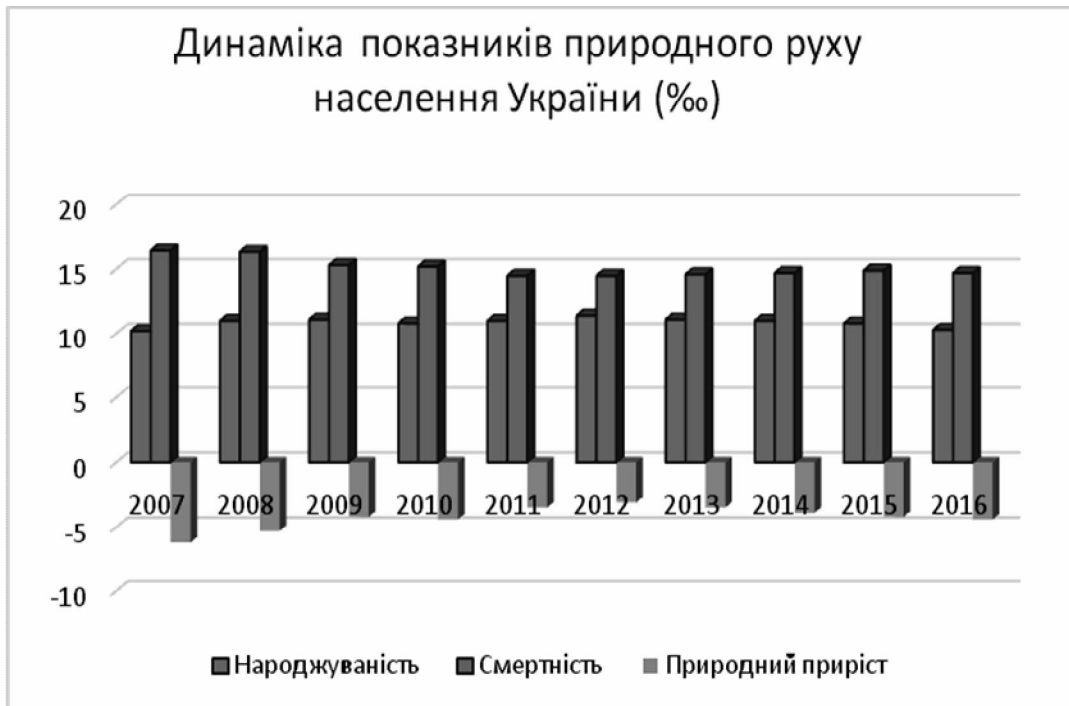

Рис.1. Динаміка показників природного руху населення

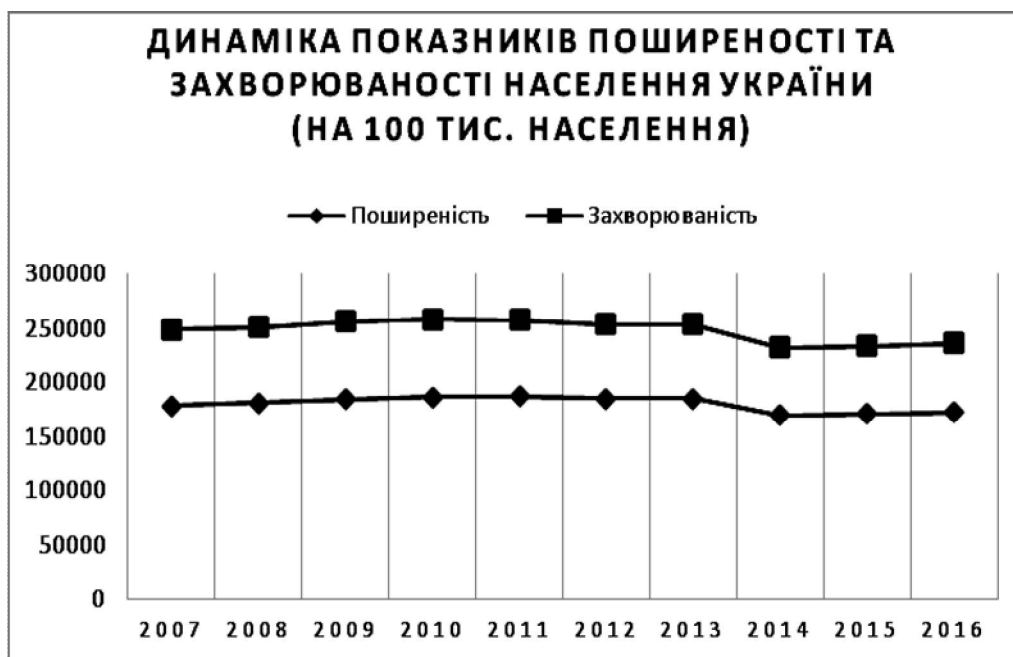

Рис.2. Динаміка показників поширеності та захворюваності населення України (2007-2016рр.)

Незважаючи на позитивну динаміку народжуваності та загального коефіцієнта смертності, природний рух населення в Україні зберігає негативні тенденції. Також слід зазначити, що в Україні спостерігається суттєва регіональна диференціація народжуваності. Диференціація областей України за рівнем народжуваності пов'язана не тільки з відмінностями в інтенсивності народжуваності, але й з особливостями вікової структури населення.

Останні роки показники поширеності хвороб та захворюваності мали тенденцію до зниження, так, відбувалося зниження поширеності на 8,26% у 2014 в порівнянні з 2012 роком, захворюваності на 8,6%. Але останні два роки відмічається деяке зростання показників поширеності на 1,5%, а захворюваності на 2,5%.

Аналіз структури поширеності хвороб серед всього населення України у 2016 р. вказує на незмінність розподілу рангових місць: перше місце займають хвороби системи кровообігу (30,67%), друге місце посіли хвороби органів ди-

хання (20,68%), третє місце належить хворобам органів травлення (9,74%), четверте місце - хвороби сечостатевої системи (5,43%), п'яте - хвороби кістково-м'язової системи та сполучної тканини (5,39%), шосте - ендокринні хвороби, розлади харчування та порушення обміну речовин (4,96%), сьоме - хвороби ока та його придаткового апарату (4,78%).

У 2016 р. в структурі первинної захворюваності населення змін не відбулося. Як і протягом останнього часу, перше місце посідають хвороби органів дихання (45,98%), друге місце займають хвороби системи кровообігу (6,67%), третє місце - хвороби сечостатевої системи (6,44%), питома вага травм, отруєнь та деяких інших наслідків дії зовнішніх чинників 6,23%, хвороби шкіри та підшкірної клітковини на п'ятому місці (5,72%), хвороби ока та його придаткового апарату зустрічаються у 5,01% випадків, питома вага хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини 4,53%, хвороб органів травлення - 4,07%.

Повікова структура поширеності та захворюваності населення України (на 100 тис. відповідного населення)

Роки	Захворюваність						Поширеність				
	До 1 року	0-6	7-14	15-17	Працездатного віку	Старшого віку	0-6	7-14	15-17	Працездатного віку	Старшого віку
2012	1479,5	1565,7	1284,1	1188,2	59711,2	49734	1803,3	1963,1	2109,6	147008,8	283266,8
2013	1450,71	1545,44	1305,8	1220,13	59168,3	49369	1780,24	1969,05	2159,6	147394,7	281513,4
2014	1454,45	1410,88	1206,39	1151,06	54118,2	44730,5	1624,47	1801,42	2022,28	135706,2	255081,8
2015	1429,18	1377,24	1198,33	1188,6	54480,1	44387,9	1589,9	1776,78	2083,2	137437,6	254472,8
2016	1487,06	1465,43	1189,65	1249,76	55919,2	44797,8	1681,97	1742,21	2154,53	139131,6	252955,1

Захворюваність характеризує можливість адаптації населення до чинників довкілля, а поширеність хвороб значною мірою відображає накопичення хронічної патології.

Вочевидь, на сучасному етапі розвитку галузі

охорони здоров'я України величезної значущості набуває проблема створення системи якісного моніторингу здоров'я населення, основними завданнями якого є не тільки констатація стану здоров'я населення, а й визначення та ранжу-

вання детермінант чинників здоров'я (соціальних, економічних, екологічних, психологічних, медичних, здорового способу життя та ін.), а також визначення пріоритетів та рекомендацій, спрямованих на покращення стану здоров'я населення і обсяг необхідного фінансування; визначення ціни здоров'я.

Згідно рекомендаціям ВООЗ здоров'я населення слід розглядати в контексті оцінки впливу різного виду факторів. Суспільне здоров'я знаходиться у взаємозв'язку з рядом чинників: спосіб життя, спадковість, оточуюче середовище, організація охорони здоров'я.

Існують розробки чисельних авторів щодо комплексного підходу до вирішення завдань системи охорони здоров'я, зокрема формуються цілі та критерії її функціонування та розвитку від збереження охорони здоров'я як системи до підвищення рівня суспільного здоров'я як мети соціально-економічного розвитку. Але на практиці відбувається лише рутинне спостереження за станом здоров'я населення у вигляді реєстрації при зверненні пацієнтів в лікувальні заклади. Періодичні, попередні, цільові медичні огляди дозволяють виявити раніше не зареєстровані хронічні захворювання з приводу яких звернень ще не відбувалось, на основі цих даних розраховується показник - патологічна ураженість, але ці дані у подальшому мало хто використовує.

Джерелом інформації щодо реєстрації захворюваності є різного виду облікові документи: медичні карти, журнали профілактичних оглядів, екстрене повідомлення, листки непрацездатності, статистична картка хворого, що вибув зі стаціонару, а також лікарське свідоцтво про смерть та інші документи.

Протягом всього життя пацієнт відвідує велику кількість лікувальних закладів різних рівнів надання медичної допомоги та різної форми власності, в яких, як і слід, заповнюється спеціальна облікова документація. Але в такому випадку немає ніякої можливості зібрати воедино всю інформацію про стан пацієнта, не відбувається накопичування інформації, немає можливості її використовувати в подальшому. А відсутність персоналізації даних на певному рівні унеможливорює процес контролю якості медичної допомоги.

Саме застосування в охороні здоров'я інформаційних технологій покликано вирішити завдання збирання, зберігання, передачу інформації персональної та статистичної.

На сьогодні існує велика кількість медичних інформаційних систем, які дають можливість констатації стану здоров'я населення, але не дає можливості оцінити стан хвороби, що унеможливорює прогнозування тяжкості, ризиків інвалідизації тощо. Впровадження електронної системи охорони здоров'я, розробка різноманітних реєстрів пацієнтів дещо змінює ситуацію,

але не до кінця.

На наш погляд, впровадження електронної карти пацієнта може вирішити ряд завдань: електронний документообіг, що супроводжує процес діагностики, лікування, реабілітації, використання лікарських препаратів та інших ресурсів, оптимізує процес диспансеризації, узагальнює дані про спосіб життя, спадковість та іншу інформацію щодо кожної особи. За такого підходу досягається накопичування інформації про кожного суб'єкта, починаючи з періоду антенатального розвитку, протягом всього життя, з можливістю аналізу та прогнозування.

Інформація, яка збирається за допомогою електронної картки, відповідає принципам: безперервності, наступності, своєчасності.

Висновки

Стан здоров'я населення України характеризується як незадовільний. Повна та якісна інформація про стан здоров'я населення є визначальною в плануванні та реалізації політики охорони здоров'я, визначенні обсягів державних гарантій, у вирішенні тактичних і стратегічних завдань реформування охорони здоров'я. Реформування охорони здоров'я неможливе без впровадження інформаційних технологій.

Система моніторингу стану здоров'я населення, що побудована на основі застосування єдиної електронної карти пацієнта та персоналізації даних, які збираються шляхом добування інформації (стаціонарна або екстрена медична допомога, приватні медичні заклади) з подальшим стисненням таких даних, дасть можливість отримати доступ до інформації на кожному з управлінських рівнів.

Література

1. Белікова І. В. Концептуальні підходи до оптимізації інформаційно-аналітичного забезпечення системи охорони здоров'я з точки зору інформаційної логістики / І. В. Белікова // Економіка охорони здоров'я. – 2015. – № 1 (1). – С. 7–10. /
2. Голубчиков М.В. Шляхи інформатизації системи охорони здоров'я України / М.В. Голубчиков, О.С. Коваленко // Здоров'я суспільства. – 2013. – № 3-4. – С. 106-110.
3. Медведовська М.В. Медико-соціальне обґрунтування системи моніторингу стану здоров'я населення України на регіональному рівні: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня д.мед.н.: спец 14.02.03 – «Соціальна медицина»./ М.В. Медведовська - К, 2011, -21с.
4. Циборовський О.М. Здоров'я населення і фактори ризику, що впливають на його стан, як об'єкт управління (огляд літератури) / О.М. Циборовський // Україна. Здоров'я нації. - 2015. - № 2 (34). - С. 13-17.
5. Розпорядження КМУ від 15 листопада 2017 р. № 821-р Київ Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я на період до 2020 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/821-2017-%D1%80>.
6. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік. Київ, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uiph.kiev.ua/download/Vidavnictvo/Shchorichna%20do%20povid%20%D0%A9%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C.2017.pdf>
7. Frances S Mair Factors that promote or inhibit the implementation of e-health systems: an explanatory systematic review/ S. Frances, F.S. Mair, C. May [et al.] // Bull World Health Organ. – 2012. – V.1, No.90(5). – P. 357-364.

Реферат

ИНФОРМАЦИОННОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ МОНИТОРИНГА СОСТОЯНИЯ ЗДОРОВЬЯ НАСЕЛЕНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Беликова И.В., Костриков А.В. Радченко Н.Р.

Ключевые слова: здоровье населения, мониторинг, медицинская статистика, информационные технологии, электронная карта пациента.

Современная организация здравоохранения Украины, как никогда ранее, нуждается в своевременном получении полной, достоверной, научно обоснованной статистической информации. Полноценный мониторинг состояния здоровья населения дает качественную информационную основу для рационального управления отраслью. Цель работы: определить показатели здоровья населения Украины, проанализировать методику сбора, хранения и использования информации о состоянии здоровья населения. Материалы и методы. В работе использованы статистические материалы Государственной службы статистики Украины и Центра медицинской статистики МЗ Украины, а также методы системного подхода, библиосемантический, статистический. Результаты исследования. Состояние здоровья населения Украины характеризуется как неудовлетворительное, на что указывает низкий уровень рождаемости, рост смертности, а также высокий уровень распространенности социально значимых заболеваний. Источником информации о регистрации заболеваемости являются различного вида учетные документы. Применение в здравоохранении информационных технологий призвано решить задачу сбора, хранения, передачи информации персональной и статистической. Выводы. Состояние здоровья населения Украины характеризуется как неудовлетворительное. Полная и качественная информация о состоянии здоровья населения является определяющей в планировании и реализации политики здравоохранения, определении объемов государственных гарантий, в решении тактических и стратегических задач реформирования здравоохранения.

Summary

INFORMATION SUPPORT IN PUBLIC HEALTH MONITORING NOWADAYS

Belikova I.V., Kostrikov A.V., Radchenko N.R.

Key words: public health, medical statistics, information technologies, e-medical records.

The improvement and reforming of public health services in Ukraine requires timely, full, reliable statistical information. Full-fledged monitoring of the public health status provides a qualitative information basis for the rational management of this field. The goal of this work was to identify the indicators of public health status in Ukraine, to analyze the methodology for collecting, storing and applying the information on the health status of the population. Materials and methods. The statistical materials of the State Statistics Service of Ukraine and the Medical Statistics Centre of the Ministry of Public Health of Ukraine, as well as methods of the systems approach, bibliosemantic, statistical, were used in the work. Results. The state of the health of the Ukrainian population is described as unsatisfactory that is pointed out by the low birth rate, increased mortality, and the high prevalence of socially significant diseases. The sources of morbidity registration are various kinds of records. The use of information technologies in healthcare is designed to solve the problem of collecting, storing, transferring personal and statistical information. Conclusions. The state of health of the population in Ukraine is characterized as unsatisfactory. Full and qualitative information on the health status of the population is crucial in the planning and implementing health policy, determining the scope of state guarantees, and in addressing the tactical and strategic objectives of health reform.